

[Formanden]

(SF), Lilli Gyldenkilde (SF), Leif Hermann (SF), Anne Grete Holmsgård (VS), Hanne Thanning Jacobsen (SF), Ingerlise Koefoed (SF), Lenger (VS), Jes Lunde (SF), Elisabeth Bruun Olesen (VS), Gert Petersen (SF), Ebba Strange (SF), Thoft (SF) og Tinning (VS).

Det af hr. Albrechtsen fremsatte forslag om afstemningsrækkefølgen går ud på, at det af hr. Lasse Budtz stillede dagsordensforslag kommer til afstemning først, og jeg skal lade foretage afstemning om dette forslag.

Afstemning

Det af Albrechtsen (VS) m.fl. fremsatte forslag

vedtoges med 70 stemmer (S, SF, RV og VS) mod 61 (KF, V, CD, KrF, FP og FD).

Forslaget om motiveret dagsorden af Lasse Budtz (S) (se foran)

vedtoges med 70 stemmer (S, SF, RV og VS) mod 62 (KF, V, CD, KrF, FP og FD).

Hermed var følgende forslag bortfaldet:

Forslag om motiveret dagsorden af Ole Bernt Henriksen (KF), Bjørn Elmquist (V), Nør Christensen (CD) og Kofod-Svendsen (KrF) (se foran).

Hermed sluttede forespørgslen.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 44:

Forslag til folketingsbeslutning om en undersøgelseskommission vedrørende forholdene i Afghanistan og i de af Israel besatte områder.

Af Albrechtsen (VS) m.fl.
(Fremsat 15/11 85).

Sammen med denne sag foretoges den under punkt 3 på dagsordenen opførte sag, nemlig:

3) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 45:

Forslag til folketingsbeslutning om støtte til løsning af Eritreakonflikten.

Af Albrechtsen (VS) m.fl.
(Fremsat 15/11 85).

Forslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Mine første bemærkninger har ikke adresse til forslagsstillerne, men til alle medlemmer af folketinget, så hvis man kunne nå at fange opmærksomheden hos nogle af dem, der er ved at haste ud, kunne det være helt spændende.

Det, jeg gerne vil fremføre, er, om det virkelig kan være rimeligt, at et parti som VS kan bruge vores tid i folketinget, i ministerierne osv., på at stille forslag til folketingsbeslutning af den karakter, som vi nu er blevet anmodet om at behandle her. Skal det virkelig være sådan, at VS skal kunne foreslå, at den danske regering skal blande sig i ethvert spørgsmål i enhver del af verden uden hensyntagen til dette spørgsmåls betydning for dansk udenrigspolitik, for slet ikke at tale om sådan noget som den danske regerings muligheder for at påvirke dette spørgsmål?

Jeg ved ikke af, at folketinget nogen sinde tidligere har været stillet over for et beslutningsforslag som det, der fortæller, hvordan vi skal sørge for at få løst konflikten i Eritrea, og jeg frygter, hvad der kan dukke op af forslag fra VS i den kommende tid om, hvad vi skal gøre fra dansk side for at løse konflikter af den art, som man ulykkeligvis finder stort set over hele kloden. Derfor disse bemærkninger til almindelig eftertanke blandt folketingets medlemmer.

Kan det virkelig være rigtigt, at vi skal bruge vores tid på dette? Vi kan have drøftelser, som vi har det om disse spørgsmål, og de er vigtige at drøfte, men at skulle stå og tage stilling til et forslag om, hvordan vi løser konflikten i Eritrea! Skal vi nu ikke prøve i fællesskab at værne lidt om folketingets værdighed og lade være med at spille hinandens tid mere end højst nødvendigt?

Vedrørende selve spørgsmålet om konflikten i Eritrea kan jeg da oplyse, at FN's 7. plenarforsamling i 1952 med 52 stemmer for, ingen imod og 5 afstæelser – det var Østblokken dengang – vedtog den resolution, i henhold til hvilken det tidligere italienske kolonimråde Eritrea blev en autonom enhed i forbund med Etiopien under den etiopiske krone, og det var en resolution, Danmark stemte for. Der havde forinden i Eritrea væ-

[Udenrigsministeren]

ret afholdt frie valg til en lovgivende forsamling, som efter at have konstitueret sig vedtog en under FNs auspicer udarbejdet forfatning. Det var en forfatning, der blev ratificeret af Etiopiens kejser, og i FN afgav Etiopiens udenrigsminister en forsikring om, at hans land ville respektere Eritreas autonomi.

For så vidt den efterfølgende udvikling angår er jeg da enig med forslagsstillerne i, at det er beskæmmende for det internationale samarbejde, at befolkningen i området år efter år har måttet lide under krigshandlinger og sult, uden at der er gjort noget alvorligt forsøg på at bilægge striden.

En mulighed kunne ganske enkelt have været, at man havde forsøgt at bevæge parterne til igen at samarbejde inden for den føderale ramme, som var tilvejebragt gennem et meget grundigt forberedende internationalt arbejde, men det er da nok muligt, at tiden er løbet fra den mulighed.

Jeg er bange for, som jeg antydede indledningsvis, at vi i Danmark ikke har nogen reel mulighed for at påvirke Eritreakonflikten. Vi har jo her i tinget tidligere beskæftiget os med Eritreas tragedie, men problemet er stadig det samme. Så længe de afrikanske stater selv og deres samarbejdsorgan OAU ikke ønsker sagen taget op, er der ingen udsigt til, at et dansk initiativ kan få den fornødne tilslutning.

Så kunne man måske ræsonnere, at nogle dog må være de første, og at en demonstration af vores holdning kunne være af betydning. Ja men sagen er jo, at man i internationalt samarbejde, hvad enten det er i FN eller i andre fora, ikke uden omkostninger gør sig til bannerførere for holdninger, om hvilke man på forhånd ved, at de ikke kan samle tilslutning. Hvis vi ignorerer især de afrikanske landes holdning til denne konflikt, risikerer vi, at det går ud over vore muligheder for at samarbejde med dem om andre spørgsmål, som vi tillægger vægt, og hvor den internationale tillid til vores dømmekraft er af betydning; det er derfor her et spørgsmål om at udvise dømmekraft. Jeg mener altså ikke, at en vedtagelse her kan være til nogen nytte; den kunne måske endda være til skade.

Så er der det andet forslag, der er til behandling, forslaget om en undersøgelseskommission, og her vil jeg først om situationen i Afghanistan sige, at dér hvor den sovjetiske militære besættelse fortsætter og bliver op-

trappet med forfærdende konsekvenser for den afghanske befolkning, finder regeringen det da af afgørende betydning, at det internationale politiske pres mod Sovjetunionen bliver styrket med henblik på opnåelse af en politisk løsning. Derfor er det også vigtigt, at der både i den danske offentlighed og i verdensopinionen fortsat bliver givet støtte og forhåbentlig øget støtte til den afghanske befolkning.

Man kunne måske se oprettelsen af en sådan undersøgelseskommission som et nyttigt skridt i den forbindelse, men hvis nu vi ser praktisk på tingene, er der væsentlige vanskeligheder ved dette forslag.

Sovjetunionen har siden besættelsen af Afghanistan gjort alt, hvad der stod i dens magt, for at skjule krigens sande karakter, det gælder især den tiltagende militære indsats mod civilbefolkningen, og man har forsøgt at skjule den såvel over for omverdenen som over for Sovjetunionens egen befolkning med de ord, som den sovjetiske ambassadør i Pakistan valgte at anvende:

»Den røde armé i Afghanistan vil ikke længere skelne mellem dem, der bærer våben, og dem, der bærer mikrofoner og fyldepenne.«

Karmalregimet har foretaget en tilsvarende mørklægning, men hvad mere er, regimet har konsekvent nægtet at samarbejde med menneskerettighedsorganisationer og at give adgang for humanitære organisationer, herunder FNs flygtningehøjkommissariat og Røde Kors, til at operere i Afghanistan. Den særlige rapportør for menneskerettighedssituationen i Afghanistan, som FN har udpeget, professor Felix Ermacora, har heller ikke kunnet få adgang til at besøge Afghanistan ved udarbejdelsen af den rapport, som blev lagt frem på FNs 40. generalforsamling i november 1985, og alt dette viser Karmalregimets frygt for at medvirke til afdækning af civilbefolkningens vilkår.

På den baggrund må regeringen desværre anse det for udelukket, at en dansk undersøgelseskommission som den, man foreslår, kunne få adgang til, som det hedder i forslagsstillernes begrundelse, at bese de besatte områder og undersøge forhold i lejre og fængsler, bombede landsbyer, hospitaler osv.

Det må jo heller ikke glemmes, at på trods af mørklægningen og den bevidste misinformation fra Sovjetunionens og Karmalregi-

[Udenrigsministeren]

mets side, har vi dog beskrivelser og rapporter, der fremlægger et overvældende og troværdigt vidnesbyrd om Sovjetunionens og Karmalregimets overgreb mod den afghanske civilbefolkning, og på grundlag af professor Ermacoras rapport sker den første drøftelse overhovedet på FN's generalforsamling nu af menneskerettighedssituationen i Afghanistan.

Min konklusion er derfor, at nedsættelse af den foreslåede kommission ikke vil være nyttig. I øvrigt får vi jo til januar 1986 lejlighed til at diskutere den mere omfattende redegørelse for udviklingen i Afghanistan, som regeringen da skal afgive.

Men hvad nu forholdene i de af Israel besatte områder angår, så er situationen her en ganske anden, og jeg finder det unødvendigt at kommentere forslagsstillernes bemærkninger om den israelske besættelse. Jeg vil dog gerne slå fast, at det er absurd at slå Israel og Sovjetunionen i hartkorn som besættelsesmagter. De historiske kendsgerninger og den aktuelle situation taler i så henseende deres klare sprog, og derfor er den problematik, som forslaget berører, også en ganske anden end Afghanistanproblematikken. De af Israel besatte områder er ikke lukket for indrejse eller for den sags skyld for udrejse, og rent faktisk finder der en fortløbende udveksling af besøg og informationer sted, også selv om den israelske regering har afvist at samarbejde med visse af de af FN i henhold til generalforsamlingens resolutioner nedsatte komiteer o.lign.

Utvivlsomt er en betydelig del af denne information præget af politiske holdninger, men da der foreligger et væld af materiale fra både officielle og private kilder og institutioner, har enhver, forudsat at man giver sig tid, mulighed for at danne sig en begrundet mening.

Regeringen modtager – som tidligere danske regeringer, lige siden De Forenede Nationer blev oprettet – praktisk talt fortløbende i FN-systemet og også andetsteds informationer vedrørende de besatte områder, og Danmark har gennem årene indtaget en konsekvent, detaljeret og begrundet holdning til problemerne vedrørende de af Israel besatte områder, herunder både de menneskeretlige og de folkeretlige problemer.

På denne baggrund, som jeg kun har ridset op i store træk, fordi den er tinget velkendt, har jeg vanskeligt ved at se, hvorledes

det foreliggende forslag skulle kunne bidrage væsentligt til at fremskaffe yderligere relevante oplysninger, eller hvorledes det skulle kunne forbedre den palæstinensiske befolknings vilkår, der jo så afgørende beror på fremgang i de bestræbelser, som moderate politiske kræfter udfolder for at nå et genembrud i fredsprocessen.

Erik B. Smith (S):

Indledningsvis vil jeg sige, at man kan undre sig lidt over udenrigsministerens indstilling; jeg ved ikke, om han havde forestillet sig, at vi skulle censurere nogle af medlemmernes beslutningsforslag væk. Det forekommer mig temmelig ejendommeligt, at en minister kommer med den slags udsagn her fra talerstolen, men det er måske noget, man skal vænne sig til. Jeg er i al fald overrasket over det udsagn, som udenrigsministeren indledningsvis kom med om forslagene.

Så vil jeg i øvrigt gerne sige om de to forslag og også om fremsættelsen, at der er ikke meget, vi i socialdemokratiet er uenig i, og selv om vi altså for så vidt kan sige, at sigtet er smukt, rigtigt og godt, kan vi ikke støtte, at Danmark nedsætter en kommission, helst internationalt, til undersøgelse af forholdene i Afghanistan og i de af Israel besatte områder. Der er ingen tvivl om, at det, der foregår i Afghanistan, er groft krænkende, og der er heller ingen tvivl om, at det en god ting at få disse forhold noget mere frem i lyset, men det er en stor mundfuld, og det er vel bl.a. også det, vi har de internationale organisationer til.

Det, vi i socialdemokratiet vil støtte, er, at Danmark i de internationale organisationer aktivt støtter initiativer dér, der går ud på at få belyst forholdene, og hvordan man så kan gøre det, vil vi da gerne drøfte i udenrigsudvalget, hvis det kan hjælpe.

Med hensyn til det andet beslutningsforslag, B 45, ser vi da gerne, at der ydes støtte til en løsning af Eritreakonflikten, for ikke at sige, at det er da meget ønskværdigt, at denne konflikt bliver løst. Forholdene er helt utålelige, og vi vil gerne være med til, at der i udenrigsudvalget kommer flest muligt oplysninger frem. Vi synes, det er vigtigt, at der sættes fokus på dette hårdt prøvede område og dets problemer, og det er vigtigt at arbejde for en løsning af denne ulykkelige kon-

[Erik B. Smith]

flikt. Det bør vi kunne gøre i samarbejde, og vi vil gerne være positive under udvalgsarbejdet.

Fischer (KF):

Når vi sammenligner krigen i Afghanistan med andre store krige rundt om i verden siden den anden verdenskrig, må vi uvilkårligt hæfte os ved, hvor lidt omtale det afghanske folks tragedie har fået i massemedierne i forhold til f.eks. Vietnamkrigen eller konflikterne i Mellemøsten. Der er ingen direkte fjernsynsdækning fra Kabul. Man ser ikke et TV-hold følge de skiftende fronter, transporteret rundt i sovjetiske helikoptere, og det skyldes bestemt ikke journalisterne manglende mod, men derimod, at USSR hårdhændet holder alle frie pressefolk borte fra de dele af Afghanistan, som Sovjet kontrollerer. De få reportager, verden har set – ud over de propagandistiske – stammer fra TV-hold, der med risiko for at blive skudt af de sovjetiske soldater eller deres afghanske hjælpere har rejst rundt i de dele af landet, som frihedsbevægelsen kontrollerer.

Men den manglende opmærksomhed skyldes også, at den yderste politiske venstrefløj, der var så aktiv under Vietnamkrigen, har holdt en lav profil i Afghanistanspørgsmålet.

Det må også noteres, at det lykkedes ganske godt for Moskvass repræsentanter i fredsbevægelsen under påberåbelse af det berømte ord »aktionsenhed« at sabotere effektive protester mod de sovjetiske grusomheder i Afghanistan.

Set i den sammenhæng er VS' søgelys på krigen naturligvis udtryk for en prisværdig selvstændig tankegang, men der er ikke udsigt til, at en dansk undersøgelseskommission nogen sinde skulle få lovlig adgang til Afghanistan, medmindre politikerne da skulle følge i frihedsbevægelsens fodspor.

Det, der først og fremmest er brug for, er et forstærket internationalt pres på Sovjet for at få de sovjetiske styrker væk og dertil en forstærket international hjælp til det afghanske folk, både til de tre millioner flygtninge i Pakistan og til de nødlidende civile inde i Afghanistan.

Jeg vil i denne forbindelse gerne udtrykke anerkendelse af den indsats, som en dansk læge og en dansk sygeplejerske sammen med den franske lægeorganisation Médecins Sans

Frontières har ydet i Afghanistan i år under vanskelige forhold. Deres erfaringer kan forhåbentlig være til gavn for en fortsat og udbygget dansk hjælp.

Vor viden om krigens grusomhed er på det sidste blevet øget gennem den ny FN-rapport til generalforsamlingen, der taler om væbnede styrkers brutalitet, bombardementer af civilbefolkningen og brug af antipersonelminer og legetøjsbomber. Der er således ingen tvivl om, hvordan forholdene er, så vi behøver ikke en dansk kommission for at styrke kravet: Sovjet ud af Afghanistan!

Når det er sagt, må jeg også sige, at VS' analytiske evner svigter fundamentalt, når man kan sammenligne det sovjetiske folkemord i Afghanistan med konflikten i Mellemøsten mellem israelere og palæstinensere. Det virker helt absurd at sammenligne en stormagts forsøg på at udvide sit magtområde ved at knuse et andet land med en lille stats bestandige kamp for national overlevelse.

VS forsøger i sine angreb på Israel at løsrive enkeltelementer i den aktuelle situation fra en større sammenhæng. Vi ved jo alle, hvad der skal til i Mellemøsten: gensidig anerkendelse som betingelse for fred.

Det er min opfattelse, at den nye israelske premierminister, Shimon Peres, gør en virkelig indsats for at skabe et fundament for varig fred. Om organisationen PLO også er på vej til at anerkende det jødiske folks ret til at leve side om side med det palæstinensiske i hver sin stat i Mellemøsten, står fortsat hen i det uvisse. En ting er sikker: enhver kan grundigt sætte sig ind i problemerne dernede ved selvsyn, og radio og TV giver løbende grundige analyser af konflikten.

Ezer Weizmann udtrykte det engang over for et hold unge danskere på denne måde: »I den jødisk-arabiske konflikt er der tale ikke om ret imod uret, men om ret imod ret.« Hvis alle kom til den samme erkendelse, som denne ledende borgerlige israelske politiker har givet udtryk for, ville meget være opnået. VS-kommissionsarbejdet virker i denne sammenhæng helt malplaceret.

For så vidt angår krigen i Eritrea er vi stillet over for en oplagt historisk uretfærdighed mod Eritreas folk, og det er måske også grunden til, at vi ser en enestående national vilje til at modstå udenlandsk undertrykkelse. Aktuelt er vi stillet over for en grusom krig præget af bombing og folkemord med

[Fischer]

et marxistisk etiopisk regime, der kun takket være sovjetisk og cubansk hjælp har været i stand til at holde dele af Eritrea besat. Men samtidig betyder de store ressourcer, som Etiopen sætter ind på denne krig, at Etiopen selv forarmes, og det har så meget desto større negative følger, som landet netop er ramt af en stor tørkekatastrofe. Løsningen må findes politisk, og Eritrea og Etiopen burde jo samarbejde i stedet for at bekrige hinanden, uanset om det skulle være i et statsforbund eller som selvstændige nationer.

Jeg er enig i udenrigsministerens analyse af den manglende danske mulighed for at gribe separat ind på grund af de herskende politiske forhold, men vi deltager da gerne i yderligere overvejelser over, hvordan vi kan komme Eritrea til hjælp i den aktuelle ulykkelige situation.

Bjørn Elmquist (V):

Lad mig for så vidt angår lovforslag nr. L 44 også starte med at kritisere den sammenkædning af de to problemkredse, som venstresocialisterne har foretaget i deres forslag. Vi har i venstre svært ved at se det betimelige i at ville behandle situationen i Afghanistan og situationen på Vestbredden, i Golan-højderne osv. under ét. Vi kan godt forstå VS' formål, og det ser vi som et forsøg på at få USA med i kritikken; hvis der overhovedet skal rettes kritik mod Sovjetunionen, skal det helst siges i næsten samme åndedræt. Det synes vi fremgår helt klart af bemærkningerne til forslaget.

Men at ville sætte lighedstegn mellem den sovjetiske invasion og besættelse af Afghanistan og USAs samarbejde med Israel og derudover at ville behandle Sovjetunionen og Israel som besættelsesmagter under ét forekommer os for grotesk.

Dermed være ikke sagt, at vi endosserer, hvad der sker i de af Israel besatte områder; vi kan fuldt ud tilslutte os de mange kritiske vurderinger, som er kommet til udtryk i officielle danske holdninger gennem årene, det være sig i FN og mange andre steder, herunder også i bilaterale kontakter med israelske repræsentanter, sådan som det f.eks. skete, da statsministeren var i Israel på officielt besøg her i efteråret. Det har VSerne også selv fået med i deres bemærkninger til forslaget.

Andre lejligheder byder sig også. Der er folketingsmedlemmer, der individuelt aflægger besøg i Israel og ved de lejligheder fremsætter kritiske bemærkninger. Jeg selv skal til marts 1986 på besøg med Europarådets juridiske udvalg i Israel, vi skal holde et møde dernede, og da menneskerettighederne er et af de ansvarsområder, vi har i udvalget, har jeg som formand for udvalget bestemt tænkt mig ved den lejlighed at orientere mig om forholdene i de besatte områder og fremsætte kritiske bemærkninger, i det omfang jeg finder belæg derfor ved selvsyn og ved den vidn, jeg har i forvejen.

Med Afghanistan er det helt anderledes. Bortset fra folk, der rejser ulovligt ind og ud, er det jo meget svært for udenforstående, en kommission f.eks., som det foreslås i forslaget, at komme ind.

Formanden for FNs menneskerettighedskommission, den østrigske professor Felix Ermacora, har netop afleveret en rapport – der er et par af ordførerne, der har nævnt den allerede, så vidt jeg erindrer – og den må da fjerne enhver tvivl, hvis nogen skulle have haft en sådan, om, hvor uhyggelig den militære fremtreden er over for civilbefolkningen i Afghanistan.

Alt dette kommer vi til at drøfte på et senere tidspunkt. Jeg er meget glad for, at alle partierne i folketinget har kunnet samle sig om en forespørgsel til udenrigsministeren, som, så vidt jeg forstår, vil kunne komme på i folketinget i januar 1986, og ved den lejlighed skal jeg nok komme nærmere ind på vor opfattelse af det, der sker i Afghanistan. Det vil jeg ikke gøre ved denne lejlighed.

Vedrørende beslutningsforslag nr. B 45 vil jeg også anlægge den vurdering, at situationen er rivende gal i Eritrea, den er uhyggelig og umenneskelig: sult, flygtninge, krig, overgreb og deportationer af flygtninge – slet ingen tvivl om den sag. Der har været en del presserapporter i den internationale presse, som også nåede nogle af de danske spalter, i går f.eks. i Kristeligt Dagblad, om de problemer, som lægeorganisationen Læger uden Grænser har været ude for i Etiopien. De har kritiseret de folkeflytninger, der har fundet sted, og mener, at disse, som, så vidt jeg har forstået, også vil komme til at ramme Eritrea; måske endda vil komme til at koste lige så mange ofre, som sulten har kostet indtil nu.

[Bjørn Elmquist]

Vi mener i mit parti, at Danmark hidtil har udfoldet aktiviteter for at få klargjort, hvad vi mener om situationen, og for at få klargjort, hvad vi kan gøre for at bedre den.

Vi mener, at regeringen helt klart skal fortsætte hermed, men som det er lagt op i beslutningsforslaget, kan vi ikke støtte det.

Gert Petersen (SF):

SF ser med sympati på begge de forslag, der er fremsat af venstresocialisterne. Jeg hørte med lidt undren udenrigsministeren ytre sig om forslaget vedrørende Eritreakonflikten. Jeg har lidt skepsis over for det realistiske i de to forslag, og jeg mener egentlig, at de først og fremmest må tjene til, at vi får forkuseret på de spørgsmål, det her drejer sig om: Eritrea, Afghanistan og de af Israel besatte områder, og at man måske under udvalgsarbejdet kan finde frem til andre måder at udmønte hensigterne på end lige netop den, der er lagt frem her.

F.eks. har jeg min tvivl om, hvorvidt det med undersøgelseskommissionen kan have praktisk betydning, men kan man finde andre måder, hvorpå Danmark kan gøre sin indflydelse gældende – så beskeden den end måtte være – både ad diplomatisk vej og i offentligheden, mener jeg, at disse forslag har tjent et godt formål, og det er sådan noget, jeg mener vi bør se på under udvalgsarbejdet.

Det drejer sig her om tre voldsomt konfliktramte områder. Det drejer sig også om områder, hvor konflikten kommer til udtryk i voldsomme overgreb mod civilbefolkningen. Det gælder Afghanistan, hvor Sovjetunionen er trængt ind, klart i strid med folkeretten, efter selv at have indsat en regering, som så skulle legitimere den sovjetiske tilstedeværelse. Det er et trick, som man har set alle stormagter anvende i årenes løb, men som man nok må sige at Sovjetunionen også ved andre lejligheder har anvendt.

Måske har det været forventet i Moskva, at der ville være tale om en ret kortvarig aktion på et halvt år eller sådan noget, men det er altså gået, som mange af os også forudsagde dengang i december 1979, ligesom det gik amerikanerne i Vietnam: de sovjetiske besættelsestropper er blevet trukket ind i en langvarig partisanekamp, fordi befolkningens fler-

tal ikke ønsker tilstedeværelsen af disse tropper.

Socialistisk folkeparti fordømmer uden forbehold den sovjetiske besættelse af Afghanistan og den grusomhed, hvormed besættelsen udøves, en grusomhed, der er en naturlig konsekvens, må man nok sige, af den omstændighed, at befolkningens flertal ikke ønsker den sovjetiske tilstedeværelse, gør modstand imod den. På den måde bliver forholdene værre og værre.

Jeg er i øvrigt enig med udenrigsministeren i næsten alt, hvad der blev sagt fra hans side om Afghanistan, også at det naturligvis drejer sig om at finde frem til en politisk løsning, som indebærer, at de sovjetiske tropper forlader Afghanistan.

Jeg forstod ikke helt, som jeg lige har været inde på, udenrigsministerens bemærkninger om Eritrea. Jeg vil ikke skyde udenrigsministeren standpunkter i skoene, som han ikke har, men jeg tror, vi ser helt ens på selve det, der sker i Eritrea, at det er en grusom situation. Der er også dér tale om folkedrab, der er tale om massesult, masseudryddelse, hvor regeringstropperne kan komme af sted med det. Der er tale om et lille folk, der kæmper for sin uafhængighed og sin selvbestemmelsesret. Jeg tror ikke, vi er spor uenige om det.

Men udenrigsministeren kom med nogle realpolitiske betragtninger, som man også, hvis man ville, kunne høre fra den østlige side, når det drejer sig om Afghanistan, når det drejer sig om forhold i Østeuropa. Så kommer der også nogle realpolitiske betragtninger om, at man må tage hensyn til, hvis man skal kunne tale med folk, osv. Jeg ved da godt, at der er lande i Afrika, der støtter det etiopiske regime i denne sag, men jeg mener ikke, at det i et sådant spørgsmål bør påvirke Danmarks holdning.

Jeg er helt overbevist om, at det antal lande, der støtter den etiopiske sag, er svindende.

Jeg erkender, at selve dette, at vi skal fremsætte forslag i FN og andre steder om Eritrea, måske ikke er den bedste løsning. Men jeg synes alligevel, man skulle overveje det, meget gerne i samarbejde med andre stater.

Jeg håber, at debatten her og det efterfølgende udvalgsarbejde vil bidrage til, at Danmark i langt højere grad interesserer sig for

[Gert Petersen]

situationen i Eritrea og den krig, der foregår dér. Det er blevet sagt heroppefra, at om Afghanistan ved vi alt for lidt. Ja, nu ved vi efterhånden temmelig meget om, hvad der sker i Afghanistan, men det er alligevel, som om denne krig modsat f.eks. Vietnamkrigen ikke rigtig er kommet til at præge medierne osv. Det er rigtigt, selv om der har været en bedre tendens i de senere måneder, en stærkere prægning.

Men når det drejer sig om Eritrea, er problemet helt væk fra medierne. Man hører næsten aldrig om det i medierne. Der skrives næsten aldrig om det, og den etiopiske krig mod Eritrea er mindst lige så grusom som den sovjetiske mod Afghanistan. Derfor synes jeg, det er godt, at der bliver fokuseret på det, og jeg synes, at vi fra dansk side bør interessere os for initiativer – jeg skal ikke pege på nogen bestemte – hvorved vi i al beskedenhed kan bidrage til at få lettet forholdene i Eritrea, men også bidrage til at bane vej for en løsning af konflikten. Der er peget på en folkeafstemning, og jeg synes, at Danmark bør tilkendegive, at vi synes, det er en rigtig måde at gøre det på.

Så er der endelig spørgsmålet om Israel, hvor jeg vil sige, at jeg er – det piner mig lidt at skulle sige det, for det er jeg jo ikke glad for – lidt enig med de borgerlige ordførere for en gangs skyld. Jeg synes heller ikke, at man kan trække en parallel mellem Afghanistan og Eritrea på den ene side og de af Israel besatte områder på den anden side. I de to første tilfælde er der tale om massedrab. Der er tale om noget, der ligner folkemord. Antallet af ofre skal måles i hundredtusinder. Det er dog ikke tilfældet med den israelske besættelse af Vestbredden og andre palæstinensiske områder.

På den anden side er der tale om en besættelse, og der er tale om det, som uundgåeligt følger med en besættelse af en befolkning, som ikke ønsker at være besat. Der er tale om undertrykkelse. Det er en helt uundgåelig, logisk konsekvens. Når en befolkning er besat og denne befolkning ikke ønsker at være besat, så gør den oprør på forskellig måde, og besættelsesmagten skrider så til undertrykkelsesmidler, fordi den ikke vil forlade området. Derfor er der også grund til fra dansk side at interessere sig for det, der sker i de af Israel besatte områder, og søge at komme igennem dér, hvor isarelske myn-

digheder lægger hindringer i vejen for undersøgelser.

Forskellen mellem de to andre områder og de af Israel besatte områder er, at man kan færdes frit i de besatte områder. Det kan man ikke i Afghanistan. Det kan man ikke i Eritrea. Men der er alligevel det ved de besatte områder i Israel, at en del af det, der virkelig vedrører det undertrykkelsesapparat, som er en konsekvens af utilfredsheden med besættelsen og besættelsesmagtens svar med stigende brutalitet, holdes uden for en offentligt tilgængelig undersøgelse, og her kan Danmark meget vel udøve et pres.

Stinus (RV):

Jeg har ikke meget godt at sige om VS' forslag om en undersøgelseskommission vedrørende forholdene i Afghanistan og i de af Israel besatte områder. Det hænger først og fremmest sammen med en meget stor skepsis over for intentionerne bag forslaget.

Hvad er det egentlig, VS vil opnå ved at fremsætte et forslag som dette? At fremstille sig selv som det parti, der virkelig ønsker at gøre noget for det afghanske og det palæstinensiske folk? At slå politisk mønt af disse to folks ulykkelige skæbne? Jeg ved ikke, hvad man skal tro, men det er i hvert fald svært at tro, at VS selv skulle tro på, at der kan komme noget ud af et forslag som dette.

Der er næppe nogen i folketinget, som ikke har sympati for både det afghanske og det palæstinensiske folk, selv om deres skæbne ikke kan sammenlignes på den måde, VS prøver at gøre det i bemærkningerne til forslaget.

Det radikale venstre mener også, at begge folk har ret til deres eget land, men den måde, de to folk har mistet deres land på, tåler dog ingen sammenligning. Forslagsstillerne gør et tilløb til at indrømme dette, idet de i bemærkningerne peger på, at når det drejer sig om det palæstinensiske folk, er den langsigtede løsning mere kompliceret, end tilfældet er med Afghanistan, hvor der, som VS beskriver det, kun er én løsning: at Sovjet trækker sig ud. Dette sidste er det radikale venstre 100 pct. enig i, og vi mener, at verdensopinionens pres mod Sovjetunionen, som dette bl.a. kan komme og kommer til udtryk i FN, må øges, og at veje og midler samtidig må findes til at øge støtten til det

[Stinus]

afghanske folk, som kæmper for at genvinde sin frihed. Det radikale venstre finder ikke, at en kommission som den af VS foreslåede vil tjene dette formål, men vi er enige med forslagsstillerne i, at der må sættes fokus på Sovjetunionens overgreb mod den afghanske befolkning og knægtelsen af landets frihed. Fremfor at skabe et nyt instrument drejer det sig i dag nok i højere grad om at koordinere de anstrengelser, der fra mange sider rundt om i verden er i gang for at gøre noget for Afghanistan.

Sammenkædningen af besættelsen af Afghanistan og det palæstinensiske spørgsmål er som sagt uheldig og er formentlig først og fremmest foretaget af taktiske politiske grunde for at illustrere en vis balance i forslaget. Afghanerne har mistet deres land til en supermagt, som mener, at det er dens ret at bestemme over landets politik og politiske tilhørsforhold. Palæstinenserne har mistet et land, som historisk aldrig har været lige så klart defineret som Afghanistan, og ikke til en stormagt, men, hvis vi går tilbage i historien, ved en flertalsbeslutning i FN, som begge supermagter støttede. Denne beslutning, som også Danmark har et medansvar for, er baggrunden for alt det, der er sket i Mellemøsten siden 1948.

Dette siges ikke for at undskylde eller retfærdiggøre Israels vedvarende besættelse af arabiske områder, og det tjener absolut ikke som en undskyldning for israelske overgreb mod befolkningen i de besatte områder. Dette bør helt klart fordømmes. Jeg nævner det, fordi jeg altså finder sammenstillingen af de to problemområder uheldig.

Vi kan altså ikke støtte VS' forslag om en kommission, og vi finder, at spørgsmålet om undertrykkelse af og overgreb mod de to folk bør tages op på et andet grundlag.

Vi har mere sympati for det andet forslag, som drejer sig om Eritreakonflikten, ikke mindst fordi vi finder, at Danmark har et medansvar for den beslutning i FN's generalforsamling, der i 1952 knyttede Eritrea til Etiopien som en del af en føderation. Danmark må naturligvis bære sin del af ansvaret for verdenssamfundets stiltiende accept af Etiopiens, dengang det kejserlige Etiopiens, annekstion af Eritrea og indlemelse i kejseriget. På den baggrund vil det radikale venstre gerne drøfte, hvordan Danmark kan være med til at finde en løsning på Eritreakon-

flikten, vel at mærke en løsning, som tilgodeser det eritreanske folks ønsker.

Det radikale venstre kan tilslutte sig den beskrivelse af det historiske handlingsforløb omkring dannelsen af føderationen mellem Eritrea og Etiopien, som findes i bemærkningerne til forslaget. Dette handlingsforløb understreger med al ønskelig tydelighed, at når stormagtsinteresser er involveret, tages der ikke hensyn til mindre lande, og i tilfældet Eritrea er det så udpræget begge supermagters skiftende interesser, der har stillet sig hindrende i vejen for dannelsen af et selvstændigt Eritrea.

VS' forslag er formentlig fremsat på baggrund af den henvendelse, Den eritreanske Frihedsbevægelse har rettet til en række regeringer verden over for at få disse til at tage spørgsmålet op i FN og andre internationale fora. Frihedsbevægelsen foreslår selv en våbenhvile efterfulgt af en internationalt kontrolleret folkeafstemning om områdets nationale tilhørsforhold.

Det radikale venstre kan godt forestille sig den danske regering tage et initiativ i den retning, naturligvis meget gerne sammen med andre lande, andre nordiske lande eller lande inden for EPS-kredsen, ikke alene af historiske grunde, men også af historiske grunde.

Først og fremmest går vi dog ind for forslaget for at få bragt den krig til ophør, der er meningsløs som alle krige, men ekstra meningsløs, fordi den udkæmpes i en del af verden, hvor folk dør af sult, og hvor fødevaremangelen af Etiopiens anvendes som våben i kampen mod Eritreas befolkning.

Det radikale venstre vil se positivt på dette forslag under udvalgsbehandlingen.

Nør Christensen (CD):

Vedrørende beslutningsforslag nr. B 44 om en undersøgelseskommission vedrørende forholdene i Afghanistan og i de af Israel besatte områder har centrum-demokraterne ikke særlig meget at tilføje ud over det, udenrigsministeren har fremført på regeringens vegne.

Jeg vil blot nævne, at vi finder det, som det også er sagt fra andre ordføreres side, helt uhyrligt at sammenligne Israels forvaltning af de besatte arabiske områder med Sovjetunionens overfald på og fortsatte krigsførelse mod det afghanske folk. Vi me-

[Nør Christensen]

ner, at Sovjetunionen omgående bør trække sig ud af Afghanistan, men det er der ikke meget der tyder på at man agter at efterleve, for den danske befolkning udgør jo ikke mere end 1½ promille af Jordens befolkning, og det pres, vi eventuelt kunne udøve, er nok ret begrænset.

Det er et kedeligt jubilæum, man kan notere sig her ved den tilstundende jul, at Sovjetunionen nu har været i Afghanistan i 6 år.

Det er vanskeligt at forhandle med en diktaturstat, og de historiske kendsgerninger viser, hvor vanskeligt det er. I det hele taget viser de historiske kendsgerninger meget om de interesser, Sovjetunionen har. Man kan bare tage Estland, Letland og Litauen. Man kan tage tiden efter den anden verdenskrig, hvor Sovjetunionen har indlemmet det ene land efter det andet som stødpudezone, havde jeg nær sagt, Czekoslovakiet fra 1948 osv. Det vækker utrolig bekymring, men det seneste eksempel er mindst lige så beklageligt som alle de andre eksempler, man kan nævne for så vidt angår Sovjetunionen.

Udenrigsministeren har redegjort for den helt fundamentale forskel i de muligheder, omverdenen har for at holde øje med begivenhederne. Der er ingen sammenligning mulig overhovedet, og vi finder det næsten en uhyrlig uartighed at sammenholde det demokratiske Israel med det totalitære Sovjetunionen, som er en markant, klar supermagt.

Centrum-demokraterne kan derfor ikke tilslutte sig forslaget, men vi vil selvfølgelig opfordre til med den magt, vi har, den styrke, vi har, at man dér som andre steder – jeg kunne nævne Sydafrika, det er jo noget, der er højaktuelt – virkelig går i forhandling, virkelig foretager undersøgelser, så man er fuldstændig på det rene med, hvad det er for noget, der foregår.

For så vidt angår beslutningsforslag nr. B 45, som vi også har til første behandling, skal jeg på CDs vegne sige, at vi er tilhængere af folkenes selvbestemmelsesret, men vi ser heller ikke her ligesom udenrigsministeren de store praktiske muligheder for at påvirke begivenhederne. Det etiopiske styre er og bliver et marxistisk diktatur. Al erfaring viser, at sådanne er totalt upåvirkelige for argumenter, der ikke underbygges på stedet, her og nu, af øjeblikkelig magtanvendelse, og så-

danne trusler plejer Danmark jo klogeligt ikke at udstede.

Centrum-demokraterne vil gerne understrege, at der ikke findes betragtninger i forslaget, vi kan notere os som særlig positive. Vi mener, at man bør følge udviklingen på området nøje.

Kofod-Svendsen (KrF):

Kristeligt folkeparti er fyldt med afsky over det, der foregår i Afghanistan. Men jeg må samtidig sige, at vi ikke kan udtrykke tilslutning, endsigse beundring for det forslag, nr. B 44, som foreligger fra venstresocialisterne. Når jeg læser bemærkningerne igennem, har jeg virkelig vanskeligt, selv om jeg da gerne vil opfatte alt i bedste mening, ved at se en positiv hensigt med det, der her er lagt frem.

Her vil man altså sammenligne det, der sker i Afghanistan, med det, der sker i Mellemøsten. Man vil sammenligne en supermagts kyniske angreb på en lille nabostat med de meget komplicerede forhold i Mellemøsten. Er hensigten virkelig at gavne det afghanske folk? Er hensigten at gavne det palæstinensiske folk? Jeg synes, der er mange spørgsmål, der springer frem, når man læser disse bemærkninger.

Jeg er meget glad for, at der er enighed her i folketinget om, at vi skal have en Afghanistandebate, hvor vi virkelig fokuserer på de folkedrab, der finder sted, og som vi jo yderligere er blevet informeret om gennem det besøg, vi har haft af to fra Afghanistan, og som også er blevet omtalt i de danske medier. Vi så det i TV-Avisen i aftes, og jeg står her med nogle udklip fra Berlingske Tiden, Jyllands-Posten og Kristeligt Dagblad. De har også givet det fyldige omtale, som virkelig skildrer, hvor kynisk det foregår. Det må vi have yderligere frem i medierne.

Vi må først og fremmest ad alle de veje, vi kan gå, være med til at lægge pres på Sovjetunionen, men at få nedsat en undersøgelseskommission har jeg vanskeligt ved at se formålet med, når man sammenstiller det med en undersøgelse af forholdene på Vestbredden, hvor både hr. Albrechtsen og undertegnede og hvem som helst kan rejse ned. Vi kan tale med de forskellige, vi kan undersøge forholdene. At sammenligne et lukket land med et i denne henseende åbent område har

[Kofod-Svendsen]

jeg meget vanskeligt ved at se at der ligger nogen positive hensigter bag ved.

Jeg tror, det er klart, at vi under ingen omstændigheder kan medvirke til gennemførelsen af dette forslag, men vi kan i allerhøjeste grad medvirke til, at man fokuserer på konflikten, på undertrykkelsen i Afghanistan.

Der er bestemt ting at drøfte vedrørende Mellemøstensituationen. Jeg må sige, at den nuværende regeringsleder i Israel, Peres, har udtrykt vilje til at løse problemerne på en helt anden måde end udenrigsminister Shamir, hvad mit parti hilser med glæde. Tiden tillader ikke, at jeg går ind i en detaljeret behandling af den konflikt. Vor afvisning af nr. B 44 er helt klar.

Jeg må sige, at jeg har noget mere sympati for nr. B 45 end for nr. B 44. Nu er udgangspunktet selvfølgelig også det dårligst tænkelige, når jeg skal vurdere nr. B 45. Jeg har noget sympati for målsætningen, men jeg synes, at det er overraskende midler, VS vil anvende. Det er, som om man her skal ind i en konfrontation med bl.a. en række afrikanske lande. Det kan være nødvendigt, men det er igen måden, man vil gøre det på.

Jeg mener bestemt, at der må flere informationer om det, der sker med det eritreanske folk. Her kan vi ikke yde nok, som det bl.a. blev omtalt af ordføreren for det radikale venstre. Vi kan gå både gennem det nordiske samarbejde og gennem EPS. Her synes jeg at vi må optrappe vores indsats.

Jeg har igen vanskeligt ved at se, at det, der er lagt frem her, vil levere et positivt bidrag, men jeg vil gerne sige, at intentionerne er anderledes positive, og vi vil gerne under udvalgsarbejdet se på, om man kan finde en udformning, så vi kan hjælpe det eritreanske folk. Det medvirker vi gerne til, men den vej, der er anvist her, finder vi ikke er den rigtige.

Poulsgaard (FP):

Jeg synes ærlig talt, at udenrigsministeren sagde nogle bevingede ord – det er måske så meget sagt – i hvert fald noget rigtigt, da han indledte med at skælde ud på VS for dette forslag. Det er helt fantastisk, hvad vi skal spilde tid på herinde.

Når man tænker på, hvad udenrigsministeren sagde, og hører de lange indlæg, der

kommer fra ordførerne, så er det, ligesom man får det indtryk: vi skal søreme vise hele verden, hvor kloge vi er, og hvor god forstand vi har på udenrigspolitik. Vor viden skal i hvert fald ikke gå i glemmebogen.

Hvad vil man med al den snak, man præ-senterer? Ikke en tøddel kommer der ud af det. Det er, som det ganske rigtigt blev sagt, fuldstændig spild. Og så får vi at høre, at vi har nogle kloge politikere. Ser man på resultatet af indsatsen, er det ikke sikkert, at det er den mening, befolkningen har.

Vi kan ikke støtte nogen af forslagene.

Albrechtsen (VS):

Denne debat har vist, at de fleste partier anerkender, at der her er tale om problemer, som der i folketinget i den kommende tid skal sættes mere fokus på. Jeg synes, at alle må kunne være enige om, at det er en gavnlig ting, at vi fik taget fat på disse temaer.

Udenrigsministerens indledning må skyldes et øjebliks ophidselse; jeg ved ikke, om han har særlige grunde til at være sur på VS i dag, men jeg vil vælge at se bort fra den bemærkning.

Jeg er lidt ked af, at debatten har fået et forløb, hvor man godt kan få en fornemmelse af, at der er en vis tendens til, at man vil holde hånden over det, Israel foretager sig i de områder, de har besat, hvorimod beredviligheden til at kigge på de andre områder er større. Jeg håber, at partierne i praktisk gerning får lejlighed til at dementere det indtryk, debatten på det punkt godt kunne give anledning til.

Da der er nogle, især fra den borgerlige lejr, der så stærkt har kritiseret sammenkædningen, vil jeg sige, at den for VS ikke er nogen betingelse for at medvirke til en gennemførelse af dele af beslutningsforslaget vedrørende Afghanistan og Israel. Jeg synes, der er gode argumenter for sammenkædningen, det vil jeg vende tilbage til, men det er ingen betingelse. Jeg vil spørge de borgerlige ordførere, om det kan lette sagen med hensyn til i det mindste hurtigt at få sat noget i værk, når det gælder Afghanistankonflikten.

Udenrigsministeren sagde, at det er vigtigt med et politisk pres, men at en kommission vil give en hel masse vanskeligheder. Bl.a. vil Sovjetunionen ikke tillade kommissionen at komme ind i Afghanistan.

[Albrechtsen]

Det har været et gennemgående træk i argumentationen fra mange partiers side, at det forekommer dem en lille smule urealistisk med en sådan kommission. Jeg synes, man har overset og ikke hæftet sig ved det, der er den bærende tanke i forslaget om at etablere en sådan kommission.

Det drejer sig ikke alene om at ophobe informationer. Det drejer sig også om, at selve nedsættelsen af en sådan kommission i officiel statslig regie er et effektivt politisk skridt, at afholdelsen af høringer i officiel regie i Vesteuropa vil have en kraftig politisk virkning og være med til yderligere at kaste lys over og fokusere på de problemer, der er tale om, at disse høringer kunne få karakter af en slags tribunaler, hvorfra den offentlige debat kunne hente informationer og blive styrket og dermed være med til at lægge et politisk pres på besættelsesmagterne.

Selve henvendelsen om at få adgang til de besatte lande ville også være et politisk skridt, også selv om man i første omgang møder en afvisning. Det skal selvfølgelig ikke foregå i gedulghed. Det skal foregå i fuldstændig åbenhed over for besættelsesmagterne og på den måde også være et politisk instrument.

Den side af kommissionens funktion synes jeg at mange af ordførerne har overset i deres kommentarer til forslaget.

Udenrigsministeren nævner, at vi jo dog har nogle rapporter, og han siger, at det har været vanskeligt at lave disse rapporter, især med hensyn til Afghanistan, fordi man bliver nægtet adgang dertil.

Udenrigsministeren siger også, at man jo har fuldstændig fri adgang til at undersøge forholdene i de besatte områder i Palæstina. Det er nu ikke helt rigtigt. Forslaget omfatter de besatte områder i Libanon, den såkaldte sikkerhedszone, herunder det område, der holdes besat af den israelske finansierede lyd-hær i området, og Golanhøjderne, som man har annekteret fra Syrien. I disse områder er der ikke disse muligheder, og i disse områder foregår de værste forbrydelser, de værste krænkelse af menneskerettighederne.

Dansk TV lavede på et tidspunkt – det er nævnt i bemærkningerne til forslaget – en glimrende reportage fra en masse, som israelske soldater forøvede i dette område. Desværre er det ikke noget, der er holdt op. Ifølge den libanesiske avis Daily Star, der er

en engelsksproget, almindelig, borgerlig avis, foregik der et bombardement så sent som den 15. august af sydlibanesiske byer, simpelt hen for at tvinge befolkningen til at flygte. Projektet går simpelt hen ud på at få muhammedanerne i området til at flygte, så man kan få kristne til at rykke ind i en stødpudezone langs med Israels nordgrænse. Der terroriserer man simpelt hen befolkningen.

Disse vilkår har vi ikke haft mulighed for på nogen måde at få kortlagt med besættelsesmagtens billigelse. Episoden i august drejede sig om et bombardement af fire landsbyer, hvoraf den største hedder Nabatiyé og ligger i nærheden af Litanifloden i Libanon. Disse overgreb foregår i dette område frem til Litanifloden.

Også når det gælder adgangen til at undersøge torturen i de israelske fængsler på Vestbredden, har der været meget store vanskeligheder med at få forholdene belyst. Det fremgår bl.a. af en rapport, som en international juristkommission har udgivet, hvori de beskriver de vanskeligheder, de har haft med at få forholdene belyst.

Udenrigsministeren nævner, at man i FN bl.a. har deltaget i diskussionen om forholdene i de besatte områder, og at man i FN har udpeget et undersøgelsesudvalg bestående af Jugoslavien, Senegal og Sri Lanka, men dette udvalg har Israel nægtet adgang til de besatte områder, og det står i skærende modstrid til de oplysninger, udenrigsministeren kommer med om åbenheden. Dette udvalg konkluderer, at situationen med hensyn til menneskerettighederne fortsat forværres i de besatte områder, og det skal sammenholdes med, at man i den israelske stat har gennemført en skærpelse af sikkerhedslovgivningen, hvis virkninger endnu ikke er fuldstændig kendt. Det skete her i efteråret.

Selv om man kan fastslå, at antallet af dødsopfer, antallet af torturerede, antallet af forbrydelser og forbrydelsernes samlede omfang vitterlig er større i Afghanistan – det skal der ikke herske nogen tvivl om – så er der alligevel den parallelitet i det, at man begge steder groft krænker en række konventioner og internationale bestemmelser vedrørende menneskerettigheder, fangers rettigheder og krigsorfres rettigheder.

Hr. Stinus tillod sig at komme ind på spørgsmålet om intentionerne bag dette forslag. De intentioner kan hr. Stinus læse i for-

[Albrechtsen]

slaget. Jeg synes egentlig, det er lidt urimeligt at begynde at mistænkeliggøre intentionerne, men jeg kan i hvert fald sige, at det, VS mener med disse to forslag, nøjagtig er det, der står i dem. Vi har faktisk fremsat dem med henblik på at få dem vedtaget, så det er i sin enkelhed intentionerne. Intentionerne er bestemt ikke at slå politisk mønt af noget som helst.

Med hensyn til Eritreaforslaget vil jeg gerne takke for, at man her faktisk, kan jeg konstatere, fra et flertals side har slået fast, at der bør gøres noget. Der har været en diskussion om, hvorvidt den nøjagtige udformning af det udspil, som VS forestiller sig, er den rigtige fremgangsmåde, eller om vi skal finde frem til andre fremgangsmåder under udvalgsarbejdet. Den positive holdning til det spørgsmål vil jeg gerne sige tak for. Jeg håber, at vi hurtigt i løbet af udvalgsarbejdet kan nå frem til en model, hvorefter Danmark kan rejse dette spørgsmål internationalt.

Det drejer sig jo om en glemt krig, en krig, som stort set, som hr. Gert Petersen så korrekt nævnede det, er glemt i medierne, en krig, hvor de mennesker, det går ud over, har været stort set uden politiske alliancemuligheder, bl.a. fordi det har taget lang tid, før den afrikanske organisation har kunnet åbne bare en lille smule for dette spørgsmål, som udenrigsministeren også var inde på det.

Dette folk står altså i den situation, at det netop har usigelig meget behov for støtte fra andre lande, som måske ikke ligger under for de hensyn, som man tager i forskellige internationale organisationer, f.eks. med hensyn til princippet om enhedsbestræbelserne i den afrikanske organisation, men ser på spørgsmålet om, at dette folk også skal have sin selvbestemmelsesret. Derfor vil jeg gerne takke for, at det efter denne debat ser ud til, at vi i hvert fald i løbet af kort tid kan sikre et dansk udspil på dette område.

Jeg håber så, at den forespørgselsdebat, vi skal have om Afghanistan, vil vise, at der også er lidt mere konkret vilje til at gøre noget, end der har været vist her i debatten i dag.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagenes overgang til anden (sidste) behandling.

vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at forslagene til folketingsbeslutning henvises til udenrigsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af lovforslag nr. L 81:

Forslag til lov om ændring af lov om administration af Det europæiske økonomiske Fællesskabs forordninger om markedsordninger for landbrugsvarer m.v.

(Fremsat 27/11 85).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Bjørn Westh (S):

Lovforslaget ligger jo i forhængelse af det, socialdemokratiets ordfører, hr. Knud Heinesen, sagde ved indledningen til miljødebatten for et års tid siden, nemlig at man kunne finansiere nogle af foranstaltningerne med hensyn til NPO-handlingsplanen med disse promillepenge.

Vi synes, det er rigtigt, at der gøres noget effektivt i miljødebatten, og vi vil gerne være med til at bekæmpe forureningen også på en sådan måde, at der bliver lavet en miljøstøtteordning. Vi finder altså også, at pengene kan tages her, samtidig med at vi opretholder princippet om, at det er forurenere, der betaler.

Der var før sommerferien tale om 30 mill. kr., hvilket også fremgår af finanslovsforslaget. I dette lovforslag er der tale om 20 mill. kr. og kun for ét år, men miljøstøtteordningen løber i 4 år.

Socialdemokratiet er positiv over for at anvende midler på denne måde, men vi vil gerne se den samlede finansiering af miljøstøtteoven, inden vi endeligt binder os både til ordningen og til beløbene.

Rønholt (KF):